

„Na Zachodzie lepiej niż u nas w Rosji” - Rosjanie o Rosji, Polsce i Niemczech

Komunikat z badań Instytutu Spraw Publicznych

Coraz więcej Rosjan wychodzi na ulice, aby wyrazić swoje niezadowolenie z sytuacji panującej w kraju. Ich krytyczny stosunek do własnego państwa potwierdzają wyniki badań sondażowych Instytutu Spraw Publicznych przeprowadzonych w kooperacji z Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej na temat postrzegania przez Rosjan własnego kraju, Polski i Niemiec. Zdaniem ankietowanych, w kraju panuje korupcja, a państwo nie dba o dobro obywateli. Zdecydowanie lepiej oceniana jest sytuacja w Polsce i Niemczech. Mimo pozytywnego postrzegania sytuacji wewnętrznej w tych państwach, opinie na temat relacji rosyjsko-polskich i rosyjsko-niemieckich są różne.

Sondaż Instytutu Spraw Publicznych został przeprowadzony w dniach 11 – 21 listopada 2011 roku przez Centrum Lewada na reprezentatywnej grupie 1591 pełnoletnich mieszkańców Rosji. Projekt zrealizowano w kooperacji z Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej i dzięki finansowemu wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

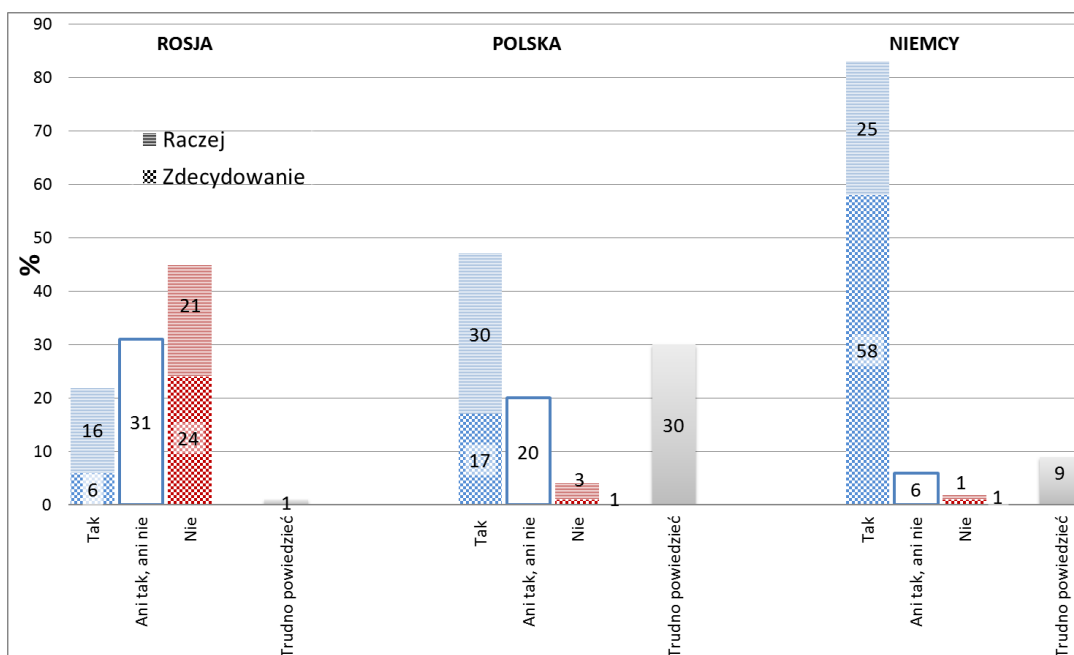
Komunikat i informacje o projekcie dostępne na stronie: www.isp.org.pl

Opinie o sytuacji w Rosji, Polsce i Niemczech

Rosyjskie państwo nie dba o obywateli

Dwadzieścia lat po rozpadzie ZSRR, Rosjanie nie czują się dobrze we własnym kraju. **Prawie połowa ankietyowanych (45%) uważa, że państwo rosyjskie nie dba o dobro swoich obywateli.** Odmiennego zdania jest jedynie 22% respondentów. Oceny dotyczące sytuacji w Polsce i Niemczech są bardziej pozytywne. Szczególnie dobrze postrzegane są Niemcy - 83% ankietyowanych Rosjan twierdzi, że niemieckie państwo troszczy się o swoich obywateli. W przypadku **Polski** uważa tak **47% rosyjskich respondentów.** Odpowiedzi negatywne nie przekraczają 4 % w przypadku Polski i 2% w przypadku Niemiec.

Czy państwo dba o dobro obywateli? (w %)

Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

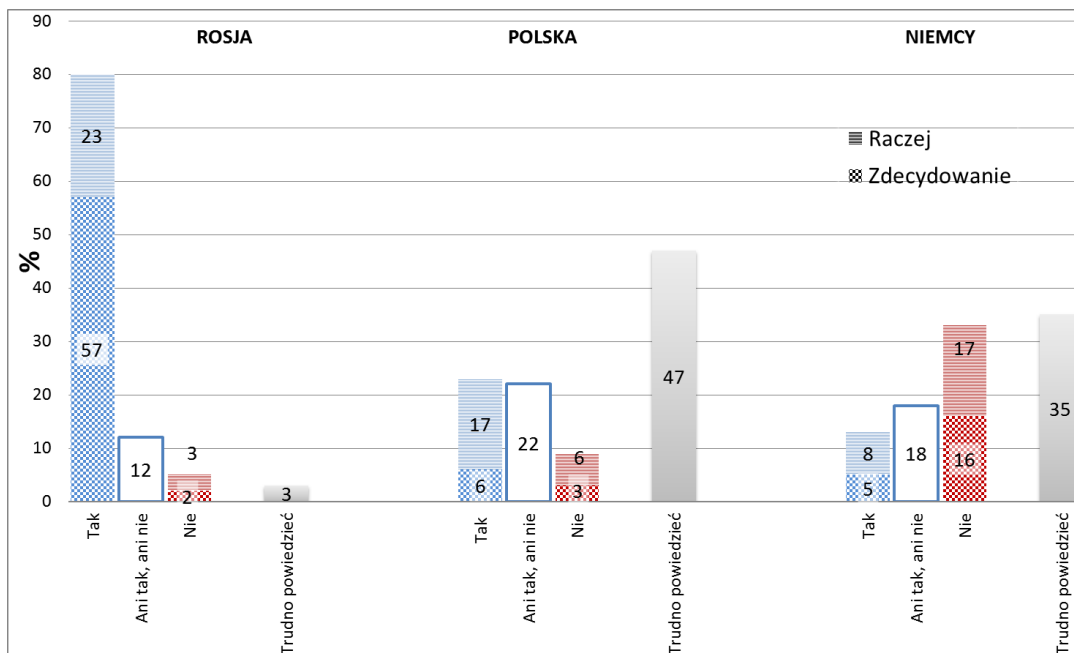
Skorumpowani rosyjscy urzędnicy

Jednym z zarzutów, które wysuwane są wobec rosyjskiej władzy jest niedostateczna walka z korupcją (lub nawet ciche przyzwolenie na jej funkcjonowanie). Potwierdzają to wyniki badań ISP, z których wynika, że zdaniem aż **80% ankietowanych korupcja jest powszechnym problemem wśród rosyjskich urzędników**.

Inaczej postrzega się Niemcy. **Tylko 13% respondentów uważa, że niemieccy urzędnicy są skorumpowani**. Ponad jedna trzecia badanych nie ma na ten temat zdania. Kolejne 33% ankietowanych zaprzecza stwierdzeniu, że niemieccy urzędnicy są skorumpowani (33%).

W przypadku Polski brak jest jednoznacznej odpowiedzi. **Prawie połowa ankietowanych (47%) nie potrafiła ocenić, czy w Polsce korupcja jest zjawiskiem powszechnym, czy też nie**. Co dziesiąty nie dostrzega korupcji w Polsce (9%). Łapownictwo zarzuca polskim urzędnikom niecała jedna czwarta badanych Rosjan (23%).

Czy urzędnicy są skorumpowani? (w %)

Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

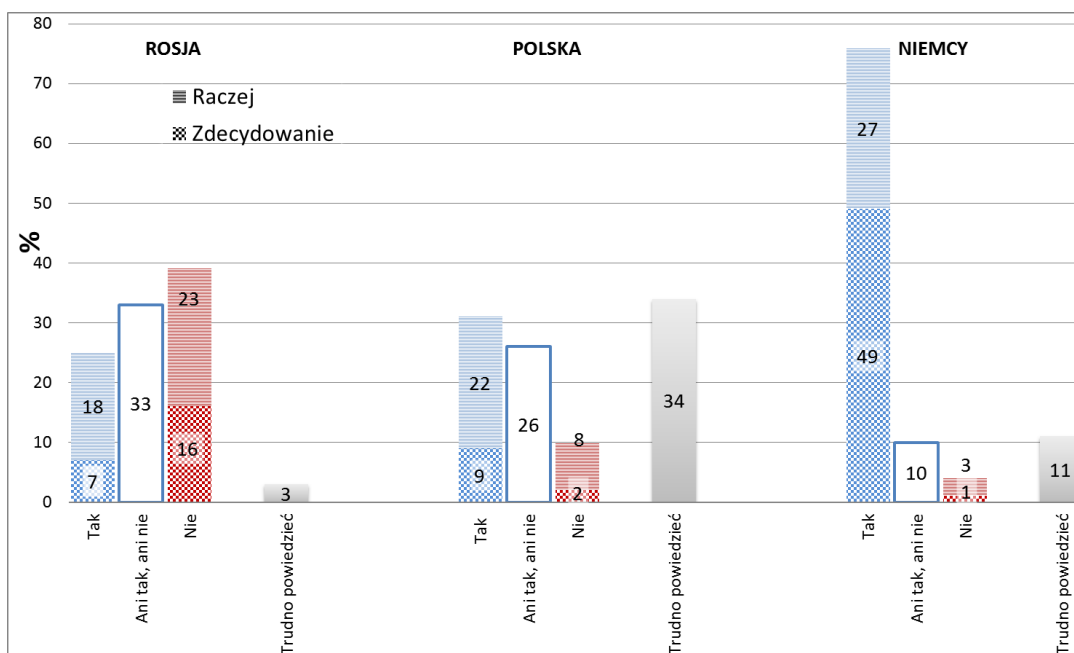
Nie najlepsze opinie o rozwoju gospodarki

Gospodarka rosyjska jest oparta w znacznej mierze na handlu surowcami energetycznymi. Jej możliwy wzrost uzależniony jest od koniunktury na rynkach gazu i ropy.

Na pytanie „**Czy rosyjska gospodarka dobrze się rozwija?**” **największa grupa badanych - 39% odpowiedziało przecząco**, a jedna czwarta (25%) twierdząco. Aż jedna trzecia (33%) wybrała odpowiedź neutralną (ani tak, ani nie).

Respondenci zdecydowanie lepiej ocenili stan gospodarki niemieckiej. Dobry rozwój przypisuje jej aż trzy czwarte z nich (76%). Również Polska gospodarka jest, według ankietowanych, w lepszej kondycji niż rosyjska. **Jedna trzecia uważa, że rozwija się ona dobrze (31%),** przeciwnego zdania jest 10% badanych.

Czy gospodarka dobrze się rozwija? (w %)

Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

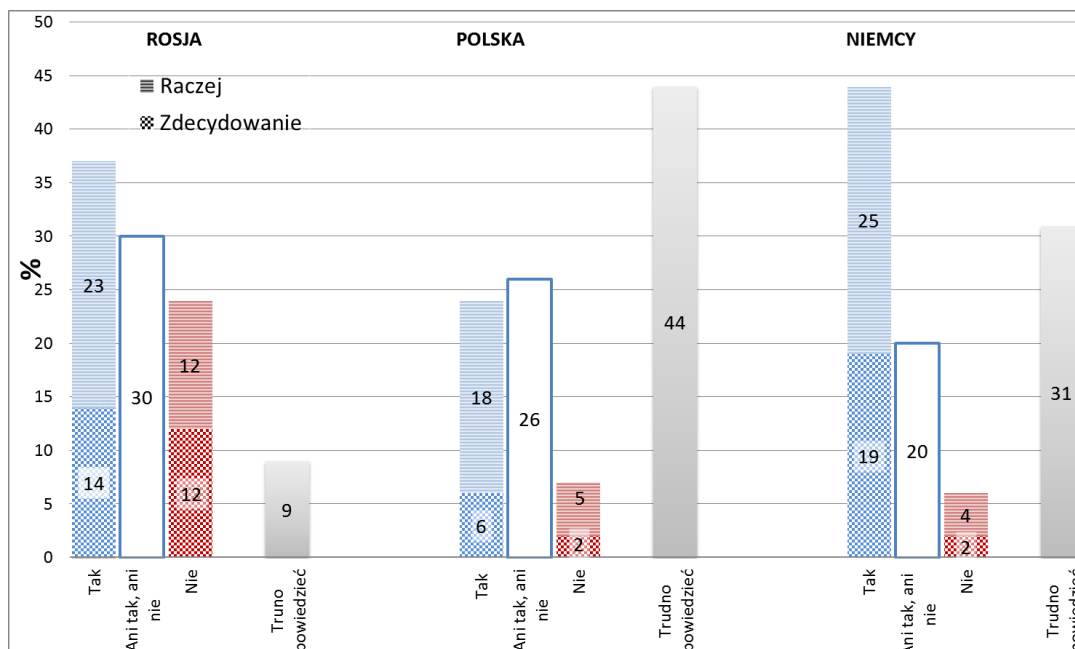
Media wolne, ale nie do końca

Mimo powszechnego przekonania panującego w Unii Europejskiej, że zdecydowana większość rosyjskich mediów wspiera tylko jedną opcję polityczną, z badania ISP wynika, że w Rosji opinie na ten temat są bardzo podzielone. **Ponad jedna trzecia (37%) ankietowanych Rosjan wierzy w wolność środków masowej komunikacji** oraz w to, że mogą one swobodnie krytykować partię rządzącą. Jedna trzecia ma w tej sprawie opinię neutralną (30%). Prawie jedna czwarta (24%) ankietowanych uważa, że w Rosji nie ma wolnych mediów.

Prawie połowa badanych Rosjan nie ma zdania na temat wolności mediów w Polsce (44%). Liczna jest również grupa, która ma w tym przypadku opinię neutralną (26%). **W wolność polskich mediów wątpi jedynie 7%**, a jedna czwarta ocenia je jak wolne (24%).

W przypadku **mediów niemieckich, o ich wolności przekonana jest największa grupa badanych – 44%. Wątpi w nią tylko 6% ankietowanych.** I w tym przypadku jedna trzecia respondentów nie ma zdania na ten temat (31%), a jedna piąta wyraża neutralne opinie (20%).

Czy są wolne media, które mogą krytykować rząd? (w %)

Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

Rosjanie pozytywnie postrzegają sytuację wewnętrzną zarówno Niemiec, jak i Polski i oceniają ją zdecydowanie lepiej niż stan własnego państwa. Widać jednak pewne zasadnicze różnice. **Sytuacja w Niemczech oceniana jest lepiej niż w Polsce i respondenci mają bardziej ugruntowaną opinię na jej temat.** W stosunku do Polski pojawia się bardzo dużo niepewności - odpowiedź „trudno powiedzieć” stanowi w wielu przypadkach ponad 40% wszystkich wskazań.

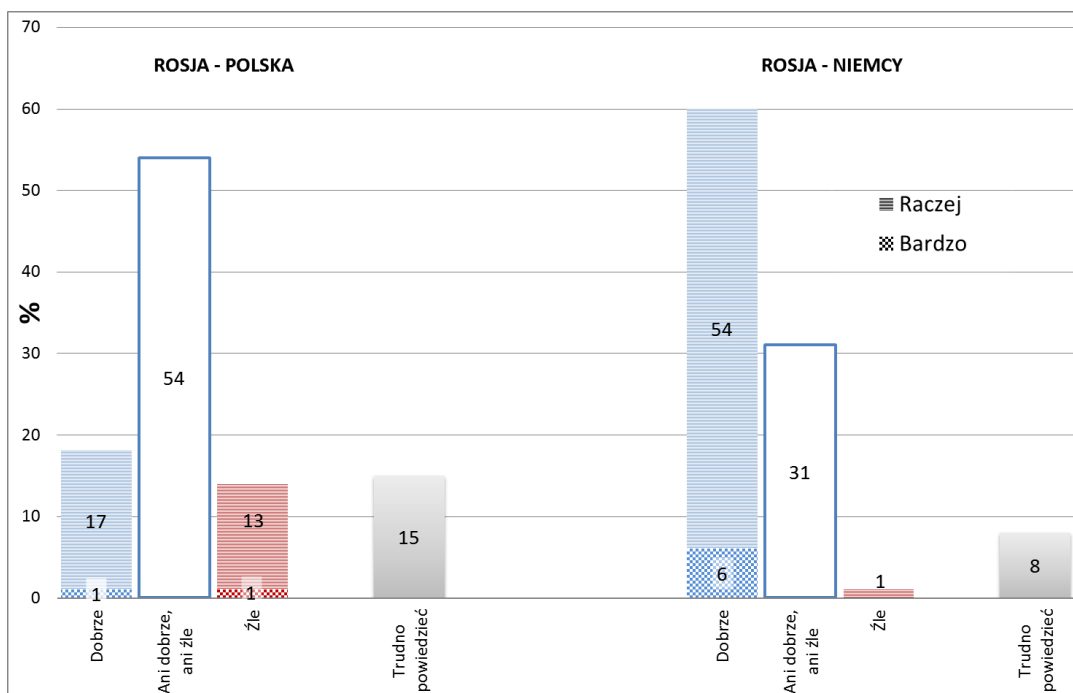
Ocena relacji z Polską i Niemcami

Relacje z Niemcami lepsze niż z Polską

Badani Rosjanie różnie oceniają stosunki rosyjsko – polskie i rosyjsko – niemieckie. **Za dobre i bardzo dobre uważa bilateralne stosunki z Niemcami 60% ankietyowanych.** Przeciwnego zdania jest zaledwie 1% z nich.

Zupełnie inaczej postrzegane są **relacje z Polską**, które **pozytywnie oceniło jedynie 18% ankietyowanych.** Nie oznacza to, że stosunki polsko-rosyjskie oceniane są negatywnie. **Największa grupa respondentów (54%) uznaje, że stosunki z Polską są „ani dobre ani złe”.**

Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki rosyjsko-polskie i rosyjsko-niemieckie? (w %)

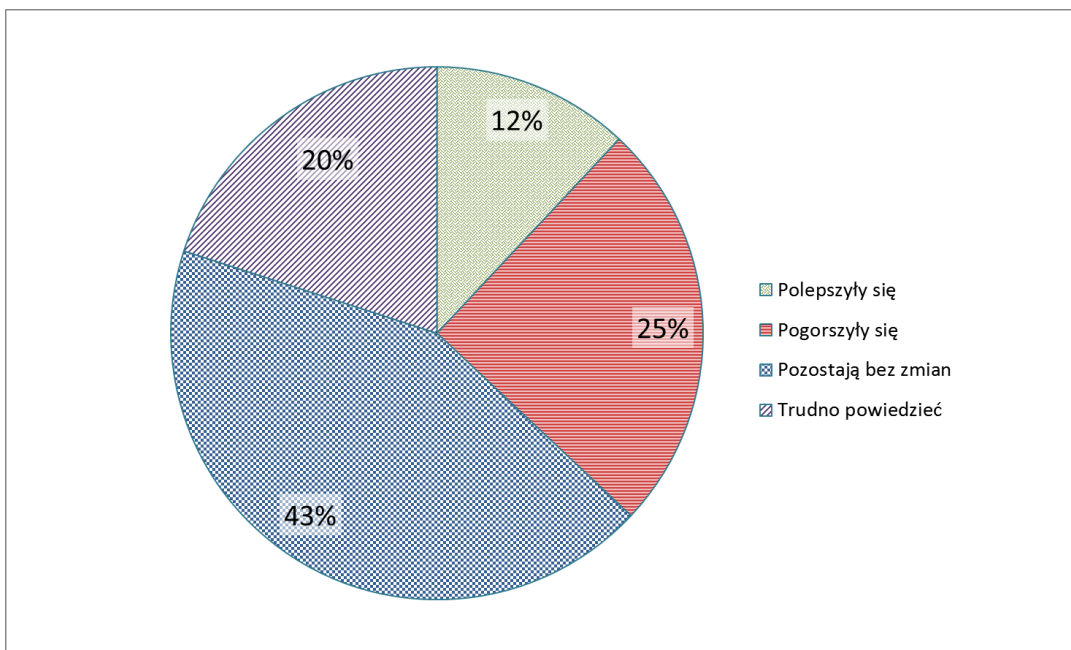

Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

W stosunkach z Polską bez zmian

Zdaniem prawie połowy ankietowanych (43%) relacje z Polską w ciągu ostatnich trzech lat nie uległy zmianie. Jedna czwarta badanych (25%) uważa, że stosunki dwustronne pogorszyły się w tym czasie, a tylko co dziesiąty ankietowany (12%) sądzi, że relacje pomiędzy państwami są lepsze niż wcześniej.

Czy w ciągu ostatnich trzech lat stosunki rosyjsko - polskie poprawiły się, czy też pogorszyły? (w %)

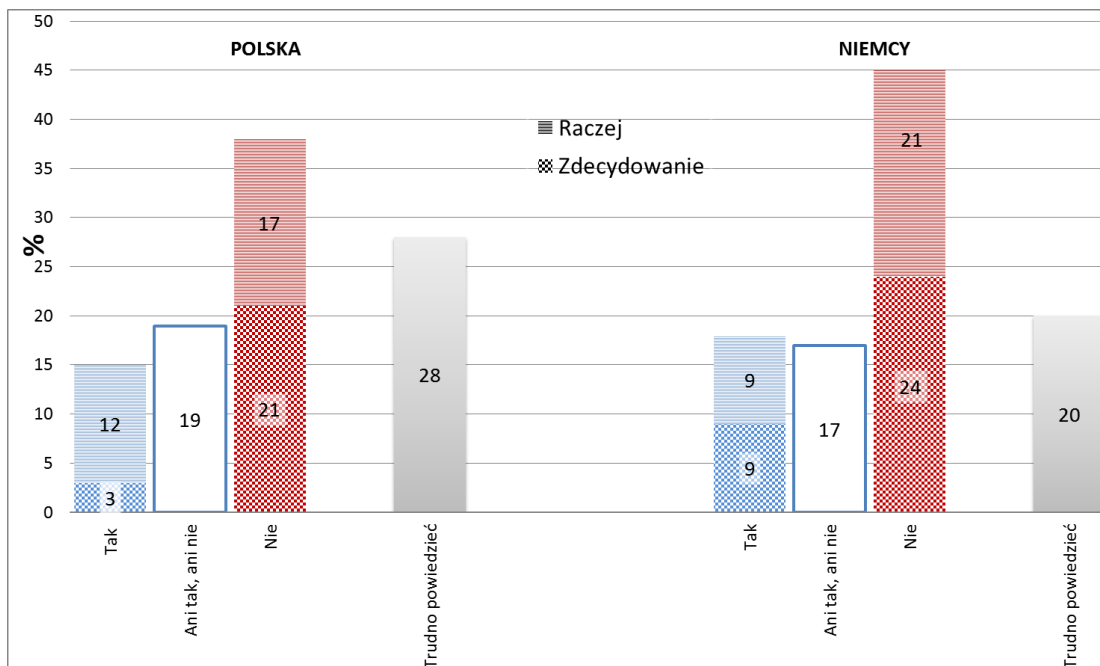

Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

Polska nie jest zagrożeniem

Ankietowani Rosjanie nie **widzą w Polsce (38%) i Niemczech (45%) zagrożenia dla Rosji**. Obawy wobec tych państw ma jedynie kilkanaście procent badanych (odpowiednio 15% i 18%).

Czy dane państwo może stanowić w przyszłości zagrożenie dla Rosji? (w %)

Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

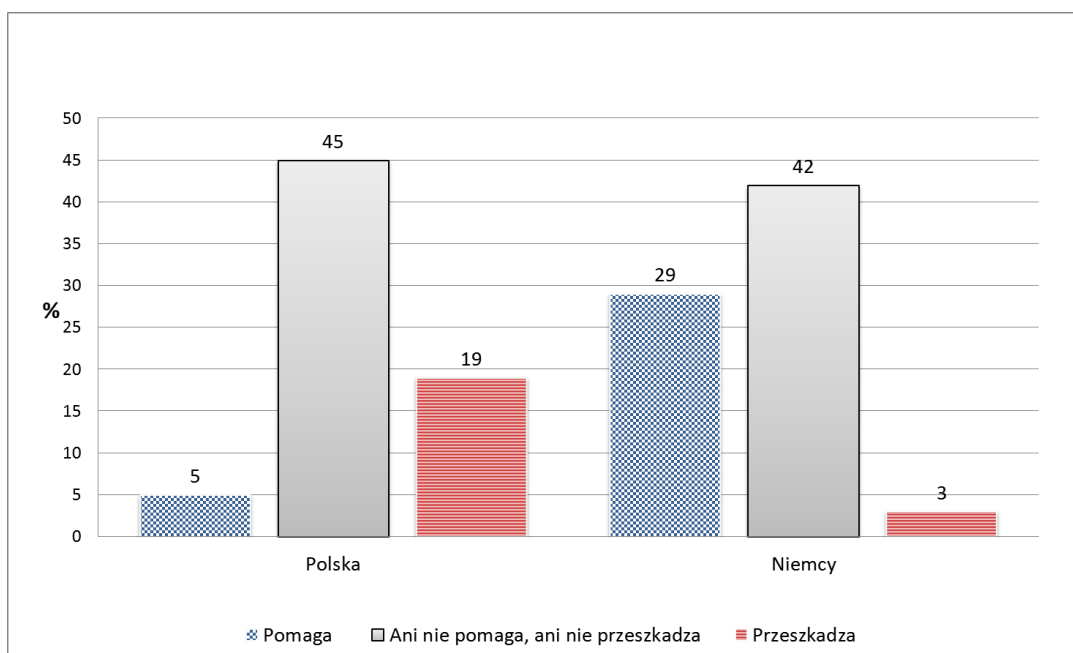
Wpływ Polski i Niemiec na relacje Rosji z innymi partnerami

Polska stara się wzmocnić swoją pozycję w Unii Europejskiej i kształtować politykę UE wobec Rosji. Ponadto wspiera rozwój dobrych stosunków UE i państw poradzieckich z USA. Jako inicjator programu Partnerstwa Wschodniego stara się również dbać o dalszą integrację sześciu byłych republik Związku Radzieckiego z Unią Europejską. Tymczasem państwa te nadal uważane są przez Rosję za należące do jej strefy wpływów.

Polska ani nie pomaga ani nie przeszkadza

W przypadku **współpracy Rosji z UE prawie połowa (45%) respondentów** jest zdania, że **Polska „ani nie pomaga, ani nie przeszkadza”** w tych relacjach. Prawie **jedna piąta (19%)** ankieterów uważa, że Polska przeszkadza, a **co dwudziesty (5%) – że pomaga**, w nawiązaniu ściślejszej współpracy.

Czy dane państwo pomaga czy przeszkadza w nawiązaniu ściślejszej współpracy Rosji z UE? (w %)

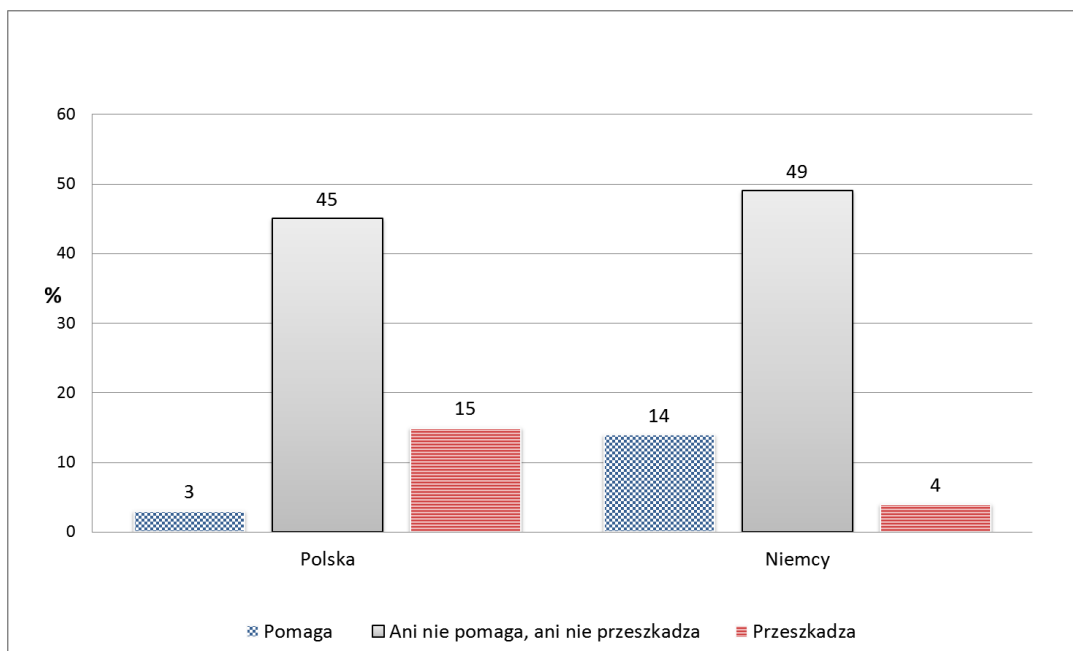
Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

Ankieterów podobnie oceniają wpływ Polski na nawiązywanie przez Rosję ściślejszej współpracy z Ukrainą i innymi państwami WNP oraz Stanami Zjednoczonymi. W obu przypadkach powyżej **45% z nich nie uważa, by Polska w jakikolwiek sposób wpływała na te relacje**. 19% badanych Rosjan stwierdzi, że Warszawa przeszkadza w umacnianiu relacji Rosji z krajami WNP, a 15% - ze Stanami Zjednoczonymi.

Stosunkowo częste wyrażanie opinii neutralnej – twierdzenie, że Polska „ani nie pomaga ani nie przeszkadza” w nawiązywaniu ściślejszej współpracy z partnerami może być, bardziej niż w przypadku innych odpowiedzi, zależne od aktualnej sytuacji.

Obecnie między Polską a Rosją nie istnieją znaczące punkty zapalne w obszarze stosunków Rosja – UE (takie jak np. blokowanie negocjacji). Dlatego też respondenci nie mają podstaw aby formułować jednoznaczne – pozytywne lub negatywne opinie.

Czy dane państwo pomaga czy przeszkadza w nawiązaniu ściślejszej współpracy Rosji z USA? (w %)

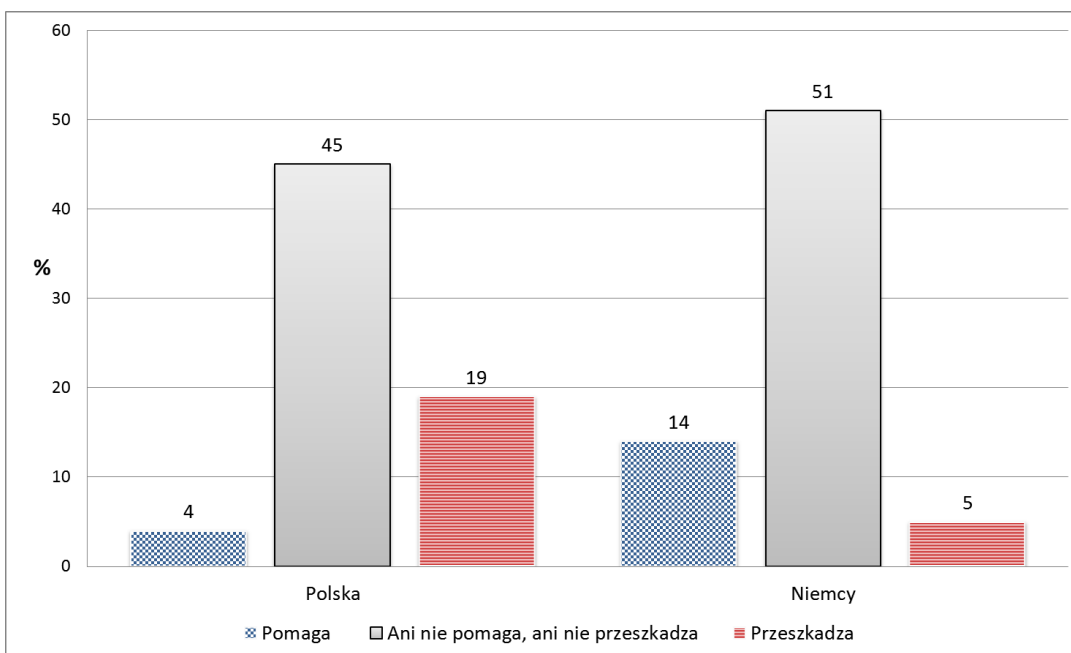
Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

Niemcy pomagają

Działania Niemiec również oceniane są przede wszystkim jako neutralne. O tym, że ten kraj „ani nie pomaga ani nie przeszkadza” w nawiązywaniu ściślejszej współpracy z UE, Stanami Zjednoczonymi czy państwami WNP przekonana jest największa grupa badanych (odpowiednio: 42%, 49% i 51%). Jednak w porównaniu z wpływem polskim oddziaływanie niemieckie oceniane jest w bardziej pozytywnym świetle. Szczególnie w przypadku **stosunków Rosji z Unią Europejską Berlin jest postrzegany jako sojusznik, który w oczach 29% badanych pomaga w nawiązaniu ściślejszej współpracy.** Odmiennego zdania jest jedynie 3% respondentów.

W podobnym tonie Rosjanie wypowiadają się o niemieckim wpływie na relacje Federacji ze Stanami Zjednoczonymi oraz Ukrainą i państwami Wspólnoty Niepodległych Państw. Według 14% badanych Niemcy pomagają w nawiązywaniu ściślejszej współpracy z tymi partnerami.

Czy dane państwo pomaga czy przeszkadza w nawiązaniu ściślejszej współpracy Rosji z Ukrainą i innymi państwami Wspólnoty Niepodległych Państw? (w %)

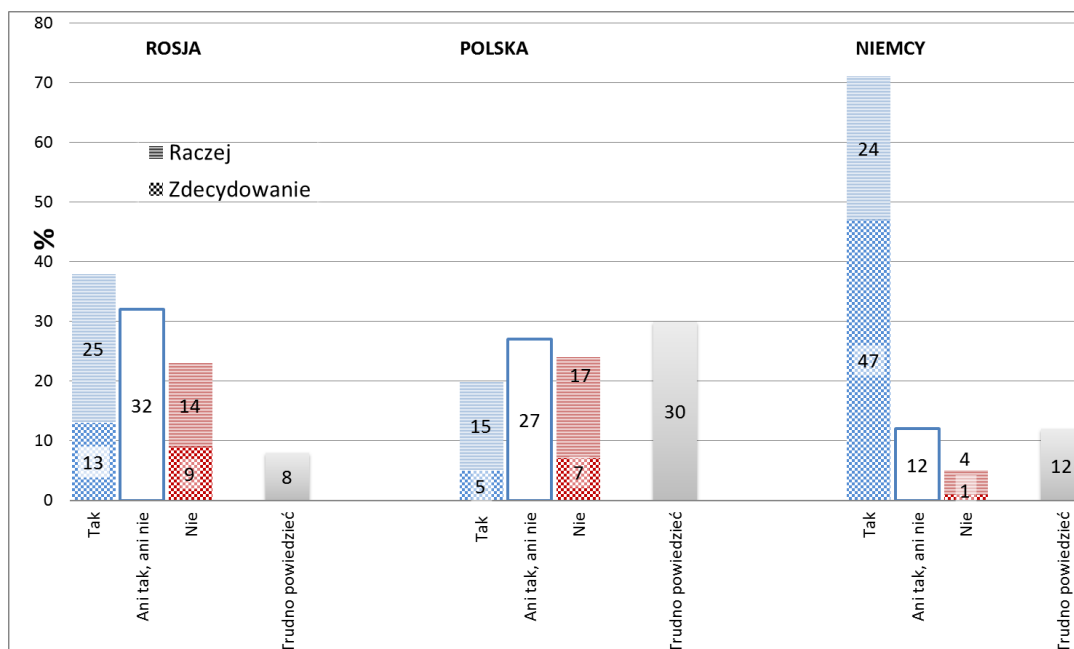
Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

Znaczenie Rosji, Polski i Niemiec w Europie

Rosyjska władza często przedstawia Rosję jako państwo, którego przeznaczeniem jest odgrywanie kluczowej roli w polityce europejskiej i światowej. Rosjanie nie są jednak w większości przekonani o silnej pozycji swojego państwa na arenie międzynarodowej. **Ich opinie są tu bardzo podzielone. Ponad jedna trzecia badanych (38%) uważa, że Rosja to kraj o dużym znaczeniu w Europie.**

Prawie **jedna czwarta ankietowanych (23%) jest zdania, że Rosja nie odgrywa istotnej roli w Europie**, natomiast kolejne 32% nie ma jednoznacznego zdania w tej kwestii.

Czy dane państwo ma duże znaczenie w Europie? (w %)

Źródło: Instytut Spraw Publicznych 2011

Za kraj o mocnej pozycji ankietowani uważają natomiast Niemcy - **71% badanych ocenia, że są one państwem o dużym znaczeniu w Europie. Odmiennego zdania jest jedynie 5% ankietowanych Rosjan.** W stosunku do Polski oceny nie są jednoznaczne. **Jedna piąta ankietowanych uważa, że Polska jest ważnym krajem europejskim, jedna czwarta jest odmiennego zdania (24%).** Kolejne 27% badanych, którzy wskazali odpowiedź „neutralną” potwierdza tezę, że Polska jest dla obywateli Rosji europejskim „średniakiem”, niemającym kluczowego wpływu na kształt polityki europejskiej.

Moskwa a reszta kraju

Ostatnie protesty przeciwko obecnej władzy odbywały się głównie w rosyjskiej stolicy. Wyniki sondażu potwierdzają różnice, jakie w ocenie własnego kraju występują pomiędzy mieszkańcami Moskwy a resztą kraju, zwłaszcza mieszkańcami małych miast i wsi. **Mieszkańcy stolicy są zdecydowanie bardziej sceptyczni w stosunku do stanu rosyjskiej gospodarki.** W jej dobry rozwój wątpi połowa respondentów z Moskwy, przy średniej 39% w całym kraju.

Mieszkańcy **Moskwy nie dostrzegają także znaczącej roli Rosji w Europie.** Takiemu określeniu jej pozycji sprzeciwia się 42%, gdy w całej badanej grupie procent ten wynosi 23%. Moskwićzanie szczególnie surowo oceniają także skorumpowanie urzędników (91%; średnia 80%).

W odniesieniu do Polski więcej moskiewskich respondentów niż w pozostałych częściach kraju uważa, że stosunki z Polską w ciągu ostatnich trzech lat pogorszyły się (41% przy średniej 25%). Podobnie więcej moskwićzan sądzi, że Polska przeszkadza w nawiązywaniu ściślejszej współpracy z UE (30%; średnia 19%) oraz z Ukrainą i WNP (34%; średnia 19%).

Pozytywniej niż pozostali respondenci mieszkańcy Moskwy (ale i innych największych miast) oceniają natomiast Niemcy. Częściej niż w innych regionach w stolicy uważa się, że Niemcy dbają o obywateli (90%; średnia 83%) i są krajem o dużym znaczeniu w Europie (89%; średnia 71%). Więcej ankietowanych z Moskwy sądzi też, że niemiecka gospodarka dobrze się rozwija (89%; średnia 76%).

Mieszkańcy stolicy częściej przekonani są także o dobrym stanie relacji rosyjsko-niemieckich (78%; średnia 60%) oraz o niemieckim wsparciu w nawiązywaniu przez Rosję współpracy z UE (45%; średnia 29%).

Takie inne od reszty kraju spojrzenie na swój kraj, Polskę i Niemcy wynika, co potwierdzają też wyniki, z lepszego wykształcenia mieszkańców stolicy.

Kontakt:

Komentarzy do wyników badań udziela: dr Jacek Kucharczyk,
Prezes Zarządu Instytutu Spraw Publicznych, tel. 22 556 42 61

Kontakt dla mediów: Aleksandra Murawska, tel. 0 504 263 458,
e-mail: aleksandra.murawska@isp.org.pl